OIKEUSMINISTERIÖ

LISÄSELVITYS

Hallinto- ja ohjausosasto

27.11.2023 VN/22969/2023

Hallitusneuvos Satu-Maaria Natunen

Eduskunnan lakivaliokunnalle 27.11.2023

HE 31/2023 vp

Oikeusministeriö toteaa lisäselvityksenä hallituksen esitystä 31/2023 vp koskien vielä seuraavaa.

Tietosuojavaltuutetun lausunnossa 3.11.2023 on esitetty, että mahdollisuus päättää ja vaikuttaa tietojärjestelmiin liittyviin hankintoihin ja sen järjestäminen on keskeinen osa viranomaisen riippumattomuutta, ja viitattu EU-tuomioistuimen ratkaisuun C-272/19 (VQ v. Land Hessen, 9.7.2020).

EU-tuomioistuimen ratkaisu koski sitä, oliko kansalaisella oikeus saada pääsy omiin henkilötietoihinsa, jotka Saksan Hessenin osavaltion parlamentin vetoomusvaliokunta oli tallentanut hänen vetoomuksensa käsittelyn yhteydessä. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt Saksan Wiesbadenin hallintotuomioistuin esitti samalla toisen ennakkoratkaisukysymyksen omasta riippumattomuudestaan ja puolueettomuudestaan. Se toi esiin asioita, joiden katsoi itse olevan ristiriidassa riippumattomuutensa kanssa: muun muassa sen, että osavaltion oikeusministeriö määrittelee tuomioistuinten käytössä olevan tietotekniikan. Hallintotuomioistuin totesi myös, että osavaltion tuomioistuimilla ei ole riippumatonta valvontaa tietosuojan alalla, koska pääosan tietojen käsittelystä määrää oikeusministeriö.

EU-tuomioistuin totesi ratkaisussaan, että Wiesbadenin hallintotuomioistuimen esittämien seikkojen perusteella ei itsessään voi päätellä, että se ei olisi riippumaton. EU-tuomioistuin totesi, että kun kyse on Hessenin osavaltion oikeusministeriön roolista, kun se päättää tuomareiden virkamatkoista tai huolehtii tuomioistuinten organisoinnista, määrää henkilöstön määrästä, hallinnoi viestintävälineitä ja tietoteknisiä laitteita sekä henkilötietoja, ei ennakkoratkaisupyyntöön sisältynyt tietoja, joiden perusteella olisi ollut mahdollista ymmärtää, miten Wiesbadenin hallintotuomioistuimen riippumattomuus voisi vaarantua näistä syistä. Eräitä muita Wiesbadenin hallintotuomioistuimen esiin tuomia, sen mukaan mahdollisesti tuomioistuimen riippumattomuuteen liittyviä asioita EU-tuomioistuin käsitteli ratkaisussaan erikseen, mutta tietojärjestelmiin liittyvää kysymystä se ei arvioinut tarkemmin.

Oikeusministeriö katsoo, että mainitusta EU-tuomioistuimen ratkaisusta ei voi vetää sellaista johtopäätöstä, että tietosuojavaltuutetun tulisi itse päättää tietojärjestelmähankinnoistaan. Tietosuojavaltuutetun itsenäisyyden ja riippumattomuuden kannalta on tietosuoja-asetuksen 52 artiklan 4 kohdan mukaisesti olennaista, että sille osoitetaan tekniset, taloudelliset ja henkilöresurssit, tilat ja infrastruktuuri, jotka ovat tarpeen tehtävien suorittamiseksi ja valtuuksien käyttämiseksi tehokkaasti.

Käyntiosoite	**Postiosoite**	**Puhelin**	**Faksi**	**Sähköpostiosoite**
Kasarmikatu 42 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7731	oikeusministerio@om.fi